

THE SYNTAX AND SEMANTICS OF "CLASSIFIED" NPS IN VIETNAMESE AND IN ENGLISH

Cao Xuan Hao and
Nguyen Viet Thu

Vietnamese is frequently characterized as a "classifier language". The creation of this exotic concept is motivated by the obligatory use of what is traditionally called a "classifier" at the beginning of NPs whose "head" is represented by a noun which, translated into a European language, gives a "noun proper" denoting a perfectly countable object – an animal, a plant, a tool, etc. But in fact this pretended "heading noun" is not the head of the "classified" NP at all : although the object it seems to refer to is countable, itself is not – it cannot be quantified and has no number. The noun *bò* in *Nuôi bò* 'to breed cows/a cow', or in *Bò ăn cỏ* 'cows/a cow browses grass' is neither singular nor plural. The "classifier" *con* 'animal' (or, more exactly 'an animated item') in *con bò này* 'this cow' (word by word 'this bovine animal' – cf. *nhiều con bò này* "these cows"), on the other hand, is always specified as for number (by zero for the singular and by *các* or *nhiều* or a numerative for the plural). Such words as *con* are commonly characterized as "function words" or "empty words" because of the relative abstractness of their meaning and of their boundness – they cannot occur alone (without a numerative, a demonstrative or a noun modifier) as a NP.¹

Grammatically, such nouns as *bò* 'cow(s)' or *giày* 'shoe(s)', *ghế* 'chair(s)', *pháo* 'gun(s)', *cát* 'fuzz', which constitute the overwhelming majority of Vietnamese nouns (some 90%), are just as uncountable as English *cattle*, *footwear*, *furniture*, *artillery*, *ordnance*, *fuzz* (*police*), *thunder*, *lightning*, *poetry*, *fiction*, *semantics*, etc. Semantically, they are not names of objects, because objects are countable: they are rather names of species properties, of substance (stuff) or qualities². It is commonly

¹ Vietnamese possesses some 140 such "classifiers", of which only 4 seem to fit the label of "classifiers": *cái* 'thing', *con* 'animal', *cây* 'plant', *người* 'person', all the others, which bear exactly the same grammatical properties (but are often recognized as "nouns" when authors know French nouns which can be considered as their counterparts), are names of quantifiable units and can be accurately translated into English by such count nouns as *thing*, *object*, *head*, *item*, *article*, *drop*, *bit*, *stick*, *piece*, *part*, *slice*, *sheet*, *pile*, *heap*, *stock*, *pair*, *set*, *dozen*, *pack*, *group*, *herd*, *gang*, *mob*, *crowd*, *knock*, *blow*, *tap*, *gust*, *burst*, *flash*, *sound*, *fruit*, *instance*, *case*, *access*, *attack*, *process*, *game*, *match*, *séance*, *party*, *degree*, *number*, *moment*, *hour*, *minute*, *meter*, *inch*, *department*, *branch*, etc.

² There are no adjectives in Vietnamese. This language has only verbs, which can be grammatically distinguished as stative vs. dynamic. The so called "adjectives" in school grammars are in fact those stative verbs that can be translated into French by adjectives (nevertheless, those stative verbs which can be translated into French by verbs, as *có* 'to have' *dùng* 'to stand', *ở* 'to dwell', in spite of their obvious static meaning, are called "*động từ*" which means textually "dynamic word" – the common term for verbs. All of those verbs (and "adjectives") can be nominalized by being headed by a unit noun (traditionally called a "classifier"). Almost all qualities or other abstract notions are designated by similarly formed NPs (commonly characterized as "classified NPs").

believed that mass nouns have no plural, i.e. are invariably singular. In fact they are neither plural nor singular. They merely do not partake at all in the grammatical category of number, which follows directly and naturally from their uncountability. To say that they are always singular is as nonsensical as to say that such forms as English adjectives, demonstratives, infinitives or participles are always singular¹. Mass nouns, just like these word forms, have no number at all. Because they designate not things, but properties, and the sole difference between them and adjectives or participles resides in the fact that the properties they designate are not isolated from the object they are used to label to constitute a special word, but are built in the noun itself which represents the bearer of those properties. Such is the essence of the meaning and formation of mass nouns, including deadjectival ones (e.g. *greatness*), and of denominal adjectives as well (e.g. *bovine*).

Only the mentioned above semantic properties of mass nouns can explain their otherwise surprising demand for a "classifier" in certain circumstances, namely when the NP is 1. quantified by *many*, *few*, *each* or by a numeral, or quotified by a fraction (*half*, *the third of*, *a/the whole*, *the/an entire*, *all the*); 2. modified by certain adjuncts, in particular adjectives meaning or implying unicity or plurality (see further) and clausal modifiers denoting telic or punctual events.

There is no clearcut distinction between things and properties in the real world.

There are no things without properties, and there are no properties existing apart from things. Moreover, things are perceived as such thanks to certain properties they bear, especially their visible, illusive or imaginary discreteness in space or in some other dimension viewed metaphorically as space-like². Objectively, a hole is nothing at all. But it exists *für uns* as a (countable) thing merely because it is perceived as such thanks to the boundaries that delimit it from what is not it, i.e. from its background, which objectively is a real thing which exists materially in the real world but is hardly perceived as such when the hole is in focus. On the other hand, properties are easily conceived as something abstractable from things thanks to their seeming quasi-ubiquity and unboundedness (which also makes them appear to us as an indivisible and uncountable, i.e. non-discrete, mass).

The corollary of this state of affairs is that the distinction of things and properties is essentially subjective (cognitive) and consequently may be in a certain

¹ The misunderstanding is somehow related to the claim made by some linguists (e.g. Keith Allan 1980) who argues that countability is a property not of Nouns, but of NPs. This claim is possible only when one ignores the distinction between basic and derived use of nouns. The use of *Celebrity* for instance as a mass noun is certainly more basic than its use as a count noun, which involves an obvious synecdoche. Generally a shift from a mass use to a count use, and vice versa, involves necessarily a semantic shift from "property" to "thing" (or "unit"), and vice versa. And that represents a further evidence for the biunique correspondence of grammatical countability to semantic reity.

² Are perceived as "things" not only discrete individual items, but also sets or groups of them, or anything else, provided that they represent forms "pregnant" enough to be perceived as *Gestalten* – a phenomenon fairly well studied in *Gestaltpsychologie*.

measure arbitrary. Languages seem to differ in their choice of the modes of denomination (conceptualization) of what they need to name. There are in all four of them :

1. Naming the (substantial or species) property only;
2. Naming the form (of existence as a discrete unit) only
3. Naming synthetically the form and the property by a single noun.
4. Naming analytically the two by a hypotactic NP, the Head of which being represented by a Unit Noun and the Modifier by a Mass Noun.

Languages seem to make use of all the four modes of denomination showing nevertheless some preference for one or the other according to the general typological tendency of the language in question, known as analyticity vs. syntheticity. Analytic languages tend to name things analytically (1, 2, 4), while synthetic languages prefer to name things synthetically (3). This results in a greater number of "classifiers" and mass nouns (especially those which seemingly designate countable things) in the formers and the much more rare use of "classifiers" in the latters. Hence the notion of "classifier languages" used for the formers is somewhat misleading : all languages use "classifiers", although in some of them "classifiers" are not lexicalized as nouns but as affixes (the classical example is Bantu languages).

As the analytic mode of naming things used in "classifier languages" may sometimes give rise to somewhat cumbersome NPs, the latters often resort to the use of only one of the two nouns which constitutes the analytic NP.

What is said above results in the absolute majority of mass nouns in analytical languages such as Vietnamese or Chinese, and the relative rarity of mass nouns denoting things or animals in synthetical languages such as IndoEuropean. The former are traditionally called "classifier languages", but the distinction which underlies the term is too clearcut to be realistic. Almost all languages have classifiers – more exactly unitizers or unit nouns. The difference is just quantitative.

But even much more noticeable is the fact that uncountable nouns in such analytic languages as Vietnamese, just like such English nouns as *cattle*, *furniture*, *artillery*, *thunder*, *lightning*, *fuzz*, *poultry*, are not names of countable objects, i.e. what is perceived as units, and this is precisely the reason why they are uncountable and need a unitizer, i. e. an operator that converts the NP into a unit, being itself the name of a unit, while what constitute the remaining part of the NP represents its modifier(s), including the "noun proper" which in descriptions of Vietnamese is commonly characterized as the head of the NP. Our claim is that the designata of mass nouns are properties, including those of species of things, but not things as such, which are designated by unit nouns, including the so-called "classifiers", which function as the head of the "classified" NPs.

In school grammars of Vietnamese, nouns, as a word class, are defined after such authors as Lê Văn Lý by distributional criteria as "words capable of being quantified by *nhiều* 'marker of indefinite plural', *các* 'marker of definite plural', *mấy* 'some, how many', *mỗi* 'each', *mọi* 'every', *từng* 'each at a time' *một* 'one' (used as an indefinite article singular)", which they use as "mots-temoins" to test nominality. If these authors had really made use of these criteria in their grammar, we would have a list of unit nouns including all of what they call "classifiers". But Lê Văn Lý excluded *a priori* the words he "knows" in advance to belong to the "word class" of classifiers, while his list of nouns include items which can by no means be quantified by the mentioned "mots-temoins" besides those unit nouns which can be translated into French by nouns.

The use of the mentioned "mots-temoins" as a criterion of nominality is fairly reasonable, but it serves only as a pretext and is in fact completely ignored by its users themselves, and this fact, until recently, has never been denounced in the literature.

All Vietnamese unit nouns, including those characterized as "classifiers", partake in the grammatical category of number¹, while mass nouns do not. In Vietnamese as well as in English, it makes no sense to say that they have not a plural, being always singular. Such uncountable nouns as *giày* 'footwear' may refer to a shoe, a pair of shoes or however many pairs of shoes one likes (cf. *nuôi bò* 'to breed cows / a cow', *uống nước* 'to drink water', *sợ sấm* 'to be afraid of thunder', instead of *nuôi một/mấy con bò*, *uống một/mấy ngụm nước*, *sợ những tiếng sấm*). So that if one wants to specify the number, one has to unitize the NP by using *giày* not as the head noun, but as a modifier to a countable unit noun – which is solely capable of heading a NP specified as for number.

Be that as it may, such is the conclusion the correct use of the mentioned "mots-temoins" – all of them preposed quantifiers – might have led to. But the majority of the scholars involved in the controversy prefer to deny the nominal nature of the unitizers and to devise the concept of "classified vs. unclassified NP", which results from a rather aprioristic consideration that some unit nouns are void of any semantic content (less prejudiced writers would say instead that their meaning is more abstract and less material than that of typical nouns) and deliberately ignore the presence of the classifier in the NP by saying that all nouns are countable, provided that some of them are preceded by a classifier, interpretation which leads to the distinction between classified and unclassified NPs (Emenau 1951). The exclusive use of the unit noun (the mass noun which denotes its species or substance being deleted) is a most common ellipsis. The exclusive use of the mass noun on the other hand, involves an obvious synecdoch.

¹ Plural is marked by *nhiều*, *các*, *mấy*, singular by *một*, *mỗi*, *từng* and [zero] (a unit noun (and a classifier as well) with no preceding quantifier is necessarily singular).

The aim of the present paper, on the other hand, is to give a supplementary evidence of the real status and function of the so-called "classifiers" vs. the pretended "Nouns proper" by testing their compatibility with different kinds of postposed modifiers.

The most obvious difference that can be observed between Count and Mass nouns in this respect is that the formers can be modified by any of the grammatically possible adjuncts, provided some trivial conditions of semantic compatibility, while the latters can be modified only by some of them, namely by demonstrative and restrictive adjuncts – those which, besides the indexical role, have the effect of narrowing the extensional scope of the NP into a subset of objects within the more extended class denoted by noun itself. On the other hand, Vietnamese mass nouns cannot be modified by

1. adjuncts which mean or imply uniqueness, such as *single, sole, the first, the last, the next, the second, the above mentioned, the former, the latter*, etc.
2. adjuncts which mean or imply plurality, such as *multiple, various, numerous, heterogeneous, rare, assorted, ill-assorted*, etc.
3. *Epitheta Ornamenta*, i.e. adjuncts which describe some non-definitory properties of some particular object without restricting the extensional scope of the concept involved into a subset.
4. Clausal modifiers which involve a semelfactive telic or momentaneous action. .

The following table gives some examples of the mentioned constraints. The English literal translations of the quoted Vietnamese sentences and NPs for a comparison that we wish to be useful in showing the similarities and differences between the two languages in what concerns the treatment of Mass Nouns vs. Unit Nouns and their modifiers.

ADJUNCTS MEANING or IMPLYING...	SAMPLE	INSTANCES WITH MASS NOUNS
UNIQUENESS	(không) có....nào a single <i>nhất định</i> a certain <i>kế theo</i> the next	*Đêm qua tôi không trông thấy chớp nào (→một ánh chớp nào) *I did not see a single lightning last night (→a single flash of lightning) *Nó chỉ thích thơ nhất định (→một loại thơ nhất định) ? He likes only a certain poetry (→ a certain kind of poetry) *Sấm kế theo làm nó giật mình(→Tiếng sấm kế theo) *The next thunder made him shudder (→The next clap of thunder) (cf. the next cattle; the nextdoor cattle)

	<i>cuối cùng</i> the last <i>thứ hai</i> the second <i>lớn nhất</i> the largest <i>nói trên</i> the just mentioned <i>sau đây</i> the following <i>kế cận</i> neighbouring	<p>*Tôi mua giày cuối cùng (\rightarrow tôi (giày) cuối cùng) ?I bought the last footwear (\rightarrowthe last article of footwear)</p> <p>*Tôi chơi nhạc thứ hai (\rightarrowtôi chơi bản nhạc thứ hai) ?I played the second music (\rightarrowthe second piece of music)</p> <p>*Nó nuôi gia súc lớn nhất ở Y. (\rightarrowbầy gia súc lớn nhất) ?He owns the largest cattle in Y. (\rightarrowthe largest drove of cattle)</p> <p>*Nó ngâm thơ nói trên (\rightarrowngâm bài (thơ) nói trên) ?He read the just mentioned poetry (\rightarrowpoem; piece of poetry) (cf. the above music; the following prose)</p> <p>*Xin mời quý vị nghe nhạc sau đây (\rightarrownghe bản nhạc sau đây) ?Please listen to the following music (\rightarrow the following piece of music)</p> <p>*Tôi định thuê nhà kế cận (\rightarrowthuê gian/ngôi nhà kế cận) I intend to rent the neighboring house</p>
PLURALITY	<i>khác nhau</i> various <i>linh tinh</i> unmatching <i>đông đúc</i> numerous <i>hiếm hoi</i> rare	<p>*Nó bán đồ gốm khác nhau (\rightarrownhiều thứ đồ gốm khác nhau) ? He sells various ceramics (\rightarrowvarious pieces of ceramics) (cf. He makes some various furniture; There are different cattle)</p> <p>*Cô ta đeo nữ trang linh tinh (\rightarrownhững thứ nữ trang linh tinh) ?She wears unmatching jewelry (\rightarrowunmatching pieces of jewelry)</p> <p>*Tôi nuôi gia cầm đông đúc (\rightarrowmột bầy gia cầm đông đúc) ? I bred numerous poultry (\rightarrowa numerous herd of poultry)</p> <p>*Nó bán hết gà vịt hiếm hoi (\rightarrowsố gà vịt hiếm hoi) ?They sold the rare poultry they had</p>
EPITHETA ORNANTIA	<i>nguy hiểm</i> dangerous <i>xinh xắn</i> pretty <i>to tướng</i> enormous	<p>*Ở đây có thú săn khá nguy hiểm (\rightarrownhững con thú săn khá nguy hiểm) ?We saw there rather dangerous game.</p> <p>*Chàng hôn tay xinh xắn của nàng (\rightarrowbàn tay xinh xắn) He kissed her pretty little hand</p> <p>*Họ đưa đến pháo to tướng (\rightarrownhững khẩu pháo to tướng) ?They brought enormous ordnance (\rightarrowenormous pieces of ordnance)</p>

	rất đẹp beautiful	* <i>Hiệu này may áo rất đẹp</i> (\rightarrow <i>may một/những cái áo rất đẹp</i>) ¹ This tailor's shop makes very beautiful gowns
CLAUSAL SEMELFACTIVE MODIFIERS		* <i>Chớp mà anh vừa trông thấy lúc 19 giờ</i> (\rightarrow <i>Ánh chớp</i>) ?The lightning you saw at 19 P.M. (\rightarrow The flash of lightning) * <i>Tôi muốn mua bàn ghế anh vừa đóng</i> (\rightarrow <i>số bàn ghế</i>) I want to buy the furniture you have just made *(Tôi biết cớm đã bắt Joe) ² (\rightarrow <i>tên/bọn cớm đã bắt Joe</i>) ? I know the fuzz who arrested Joe (\rightarrow The cops who arrested Joe) * <i>Gà vịt mà tôi vừa mua ở chợ</i> (\rightarrow <i>Mấy con gà và (mấy) con vịt</i>) *The poultry I have just bought at the market (\rightarrow The chicken(s) and the duck(s) I have just bought)

Some discrepancies may be observed between Vietnamese and English mass nouns as for their compatibility with different kinds of modifiers :

While Vietnamese mass nouns can by no means be modified by the four kinds of adjuncts, English mass nouns seem to be more or less compatible with them, under certain conditions, as denoting particular features of a whole species or collective entity. The examples show cases where the English translation of Vietnamese NPs with mass nouns as their heads gives either ungrammatical or unnatural sentences, or otherwise dubious sentences which may sound correct to some native speakers but somewhat queer for some others, or at least requiring some particular contexts to be tolerable. It is nevertheless difficult not to notice the obvious and perhaps unexpected parallelism between the two languages, however different they may be in the typological respect.

At last, besides the constraints formulated above, it is noteworthy that in Vietnamese only NPs headed by a unit noun can represent a rhematic actor, (whose place is sentence-final) – and in a typical "topic-prominent" language like Vietnamese, this is far from being just a negligible detail :

¹ *Hiệu này may áo rất đẹp* is grammatical, but means something quite different from the sentence intended : 'This tailor's shop makes gowns very skillfully' (where the modifier *rất đẹp* being incompatible to the mass noun *áo* 'gown', is unambiguously understood by the addressee as an adverbial modifier to the verb *may* 'to sew'. To have a sentence meaning 'this tailor's shop sew very beautiful gowns', the speaker must begin the NP with a unit noun *nhiều cái* whose number has to be specified.

² The sentence is grammatical if the phrase *cớm đã bắt Joe* is understood as an embedded sentence ("I know (that) the cops have arrested Joe"), not as a NP with a relative clause as its modifier..

**Từ trên đỉnh đồi lăn xuống đá hoa cương* (→một tảng đá (hoa cương))

*From the top of the hill rolled down granit (→a block of granit)

**Bên kia sông đã thấy hiện ra kỵ binh Mông Cổ* (→một đội kỵ binh)

? Beyond the lake appeared Mongol cavalry

(→ a detachment of Mongol cavalry)

**Từ khu vườn vang lại nhạc cổ điển* (→những khúc nhạc cổ điển)

?From the garden reached our ears classical music

(→ snatches of classical music)

It is easy to point out the analogy which exists between the Vietnamese and the English examples, although differences may be observed in cases where Vietnamese mass nouns have no mass counterparts in English, where the same objects are referred to by count nouns. It is nevertheless interesting to notice that even when they have, the English mass nouns are somewhat more compatible with the modifiers in question than their Vietnamese counterparts, especially when nouns denoting sets or collectives are involved. It is only when the mass noun designates a phenomenon seemingly discrete in somedimension (e.g. *lightning*, *fuzz*, *artillery*) that the parallelism seems complete.

Another author, Nguyễn Thị Ly Kha (1998), has arrived at analogous results while comparing Vietnamese and Mandarin Chinese, although in the latter language "classifiers" does not seem to fit thoroughly with our analysis of "classified" NPs as headed by a unit noun or "unitizer" – in Mandarin Chinese "classified" NPs, the mass noun is apparently treated as the head of the NP, being placed after the "classifier", while the latter is seemingly bound to the numerator, forming with it a whole, commonly analyzed as a quantifying phrase (in Ancient Chinese, however, the "classifier" used to follow the classified mass noun, i.e. occupied the regular slot assigned to the head of the syntagma).

The claim which we wish to formulate here is that in languages with nominal "classifiers", whatever type they may belong to, the "classifier", i.e. the unitizer, is grammatically a unit noun which heads the whole NP and gives it the noun status, be it originally (without the unitizer) a noun phrase, a verb phrase or an adjective phrase and is semantically designate a thing as opposed to the property designated by the mass noun, which in a "classified" NP is always an adjunct serving to substantialize the unit noun it modifies. The selective constraints to which are submitted the two categories of nouns as for the kinds of modifiers they can have provide us with a further evidence for this claim.

The concept of "classifier" is the result of a misunderstanding. Many authors have abandoned its use. M.A.K. Halliday (1985) and his followers (e.g. Downing & Locke 1995) for instance, used the term to refer to a quite different grammatical

function, that of a restrictive epithete (thus *race* in *race horse* is a classifier) . But in doing this, they seem not to grasp the nature of the misunderstanding they have discovered. In their writings, they characterize the designatum of the traditional "classifier" as a "measure", not as a thing. In their view only the mass noun which follows the "measure" is a thing. This may be correct for NPs of the type *a pack of cards* ("container" and "content"), but not for NPs of the type *a flash of lightning* which represents the overwhelming majority in Vietnamese.

We hope that what is said above can draw a demarcation line between their view and ours. According to our opinion, it is the unit noun that designate the "thing", and if we agree with that Halliday and his followers as for their use of the term of "classifier", it is the mass noun that represents the classifier, being the modifier which specifies the class or species to which belongs the item designated by the heading unit noun, as one can see in such NPs as *con mèo* 'the cat' ("an animated being belonging to the species *cat*").

REFERENCES

1. Allan K. 1980. Nouns and Countability. *Lang.* 53, No.2, 541-557
2. Cao Xuân Hạo 1988, The Count/Mass distinction in Vietnamese and the Concept of "Classifier". *Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung* 41 Berlin, S.38-47
3. Downing A. & Locke P. 1994. A University Course of English Grammar. New York - London : Phoenix
4. Emeneau M.B. 1951. Studies in Vietnamese (Annamese) Grammar. Berkeley & Los Angeles.
5. Halliday M. A. K. 1994. An Introduction to Functional Grammar. Second Edition. London : Arnold.
6. Lê Văn Lý 1948. Le parler Vietnamien. Paris : Hương Anh.
7. Nguyễn Thị Ly Kha 1998. Danh từ Khối trong tiếng Việt (so sánh với tiếng Hán). Luận văn Cao học Ngữ văn (*Mass Nouns in Vietnamese and Modern Chinese. MA Dissertation*)
8. Nguyễn Việt Thu 2000. Tính [\pm Đếm được] trong Danh từ (so sánh tiếng Anh và tiếng Việt). Luận văn Cao học Ngữ văn (*Noun Countability in Vietnamese and in English. MA Dissertation*)

CÚ PHÁP VÀ NGỮ NGHĨA CỦA DANH NGỮ “CÓ LOẠI TỪ” TRONG TIẾNG VIỆT VÀ TRONG TIẾNG ANH

CAO XUÂN HẠO và NGUYỄN VIỆT THU

Tiếng Việt thường được coi là một "ngôn ngữ có loại từ". Sự ra đời của khái niệm này bắt nguồn từ chỗ một số ngôn ngữ buộc phải dùng cái mà theo truyền thống được gọi là "loại từ" ở đầu một danh ngữ mà trung tâm, theo cách phân tích thông dụng, là một danh từ mà nếu dịch sang một thứ tiếng châu Âu nào đó thì sẽ có một "danh từ chính danh" [+đếm được] – một động vật, một thực vật, một công cụ v.v. Trong thực tế, danh từ có vẻ như là "trung tâm" này thật ra hoàn toàn không phải là trung tâm của danh ngữ có loại từ: mặc dù cái thực thể mà nó gọi tên là một thực thể đếm được, bản thân nó lại không đếm được – nó không thể được lượng hóa và không có phạm trù số. Danh từ *bò* trong *Nuôi bò* hoặc trong *Bò ăn cỏ* không có dạng thức số ít mà cũng không có dạng thức số nhiều – so sánh với *Những con bò* này. Loại từ *con* trong *con bò* này – so sánh với *những con bò* này – bao giờ cũng được đánh dấu về phạm trù số (bằng lượng từ zero cho dạng thức số ít và bằng lượng từ *các, những* hoặc số đếm cho dạng thức số nhiều). Những từ như *con* thường được cho là trợ từ hay "hư từ" vì tính trừu tượng về nghĩa và tính hạn chế của chúng – chúng không thể xuất hiện một mình (không có số từ, không có từ chỉ xuất, không có định ngữ đi kèm) như một danh ngữ¹.

Về mặt ngữ pháp, những danh từ như *bò, giày, ghế, pháo, cớm*, là những danh từ chiếm phần lớn trong số danh từ của tiếng Việt (khoảng 90%) – cũng mang tính không đếm được giống hệt như những danh từ tiếng Anh *cattle, footwear, furniture, artillery, ordnance, fuzz (police), thunder, lightning, poetry, fiction, semantics* v.v. Về mặt ngữ nghĩa, chúng không phải là tên của những thực thể, bởi vì các thực thể thì bao giờ cũng đếm được: thực ra đó là tên gọi của những thuộc tính chung loại, của chất liệu và của chất lượng². Người ta thường tin là danh từ khôi không có số nhiều, nghĩa

¹ Tiếng Việt có khoảng 140 "loại từ" như vậy, trong số đó chỉ có 4 từ có vẻ hợp với nhãn hiệu "loại từ" là *cái, con, cây, người*. Những từ khác, những từ mang những thuộc tính ngữ pháp y hệt như vậy (nhưng lại được nhận diện là danh từ khi các tác giả biết danh từ tiếng Pháp là những danh từ có thể được coi như đại diện của chúng), là tên của những đơn vị có thể được lượng hóa và có thể được dịch một cách chính xác sang tiếng Anh bởi những danh từ đếm được như *thing, object, head, item, article, drop, bit, stick, piece, part, slice, sheet, pile, heap, stock, pair, set, dozen, pack, group, herd, gang, mob, crowd, knock, blow, tap, gust, bust, flash, sound, fruit, instance, case, access, attack, process, game, match, séance, party, degree, number, moment, hour, minute, meter, inch, department, branch, etc.*

² Tiếng Việt không có tính từ, chỉ có động từ được phân biệt, về mặt ngữ pháp, thành động từ tinh đối lập với động từ hoạt động. Cái gọi là "tính từ" trong ngữ pháp nhà trường thật ra là những động từ tinh có thể được dịch sang tiếng Pháp thành tính từ (tuy nhiên những động từ tinh nào có thể được dịch sang tiếng Pháp thành động từ như *có, đứng, ở*, mặc dù mang nghĩa tinh, thì được gọi là "động từ" có nghĩa

là chúng có dạng thức số ít không đổi sang số nhiều được. Thật ra chúng không có dạng thức số ít mà cũng chẳng có dạng thức số nhiều. Chúng hoàn toàn không tham gia vào phạm trù ngữ pháp về số, và điều này là kết quả tự nhiên bắt nguồn từ tính không đếm được của chúng. Việc coi chúng như thế bao giờ cũng chỉ có dạng số ít cũng vô nghĩa như việc coi những từ tiếng Anh như tính từ, đại từ chỉ xuất, động từ nguyên dạng hay phân từ như là những hình thái số ít¹. Danh từ khối, giống hệt những từ trên, hoàn toàn không có số. Vì chúng biểu thị không phải những vật, mà là những thuộc tính, và sự khác nhau duy nhất giữa chúng và tính từ hay phân từ là ở chỗ những thuộc tính mà chúng biểu thị không bị tách rời khỏi cái thực thể mà chúng gọi tên để tạo ra một từ, mà được "lắp sẵn" ở bên trong danh từ chỉ cái chủng loại mang những thuộc tính này. Đó là thực chất của nghĩa và của cách tạo thành danh từ khối, bao gồm cả những danh từ phái sinh từ tính từ như *greatness*, và cả những tính từ phái sinh từ danh từ như *bovine*.

Chỉ những thuộc tính ngữ nghĩa nói trên của danh từ khối mới có thể giải thích được tại sao chúng lại nhất thiết đòi hỏi một "loại từ" trong những chu cảnh nhất định, cụ thể là khi danh ngữ 1. được lượng hóa bằng *many, few, each* hay bằng một số từ, hoặc được phân lượng hóa bằng một phân lượng từ như *half, the third of, a/the whole, the/an entire, all the* và 2. được phụ gia bằng những định ngữ nhất định, đặc biệt là những tính từ bao hàm nghĩa "duy nhất" hoặc nghĩa "số nhiều" và những định ngữ có dạng tiếu cú có nghĩa "hữu đích" hoặc "điểm tính" và "chỉ diễn ra một lần".

Trong thế giới hiện thực khách quan không làm gì có sự phân biệt rạch ròi giữa vật thể và thuộc tính. Không có vật thể thiếu thuộc tính và cũng không làm gì có thuộc tính tồn tại bên ngoài vật thể. Hơn nữa, các vật thể sở dĩ được tri giác như vật thể chính là nhờ vào những thuộc tính riêng, đặc biệt là sự phân lập đích thực hay tưởng tượng trong không gian hoặc trong một chiều nào đó được nhìn nhận như không gian theo phép ẩn dụ². Khách quan mà nói, một cái lỗ chẳng phải là vật gì cả, nhưng đối với ta nó tồn tại như một vật đếm được chỉ vì nó được tri giác như vậy nhờ những

trong văn bản là "từ hoạt động" – một thuật ngữ rất thông dụng với động từ. Tất cả những động từ này (và cả "tính từ") có thể được danh từ hóa bằng cách dùng một danh từ đơn vị làm trung tâm (theo truyền thống được gọi là một "loại từ"). Hầu như tất cả chất lượng và khái niệm trừu tượng đều được biểu thị bởi những danh ngữ được hình thành tương tự như vậy (thường được khắc họa như những "danh ngữ có loại từ").

¹ Sự hiểu nhầm này liên quan đến ý kiến của một vài nhà ngôn ngữ (như Keith Allan, 1980) cho rằng tính đếm được là một đặc tính không phải của danh từ mà là của danh ngữ. Ý kiến này có thể đúng chỉ khi nào người ta bỏ qua sự phân biệt giữa cách dùng căn bản và cách dùng phái sinh của danh từ. Ví dụ cách dùng của danh từ *celebrity* như một danh từ khối chắc chắn căn bản hơn là cách dùng nó như một danh từ đếm được có chứa phép cải dung. Nhìn chung, sự thay đổi từ cách dùng khối sang cách dùng đếm được, và ngược lại, luôn kéo theo sự cần thiết phải thay đổi nghĩa từ "thuộc tính" sang "vật tính" hay "đơn vị", và ngược lại. Điều đó thể hiện một bằng chứng hiển nhiên cho sự tương đương song hành giữa sự đếm được trong lĩnh vực ngữ pháp và vật tính trong lĩnh vực ngữ nghĩa.

² Được tri nhận như các vật chỉ có các thực thể phân lập riêng rẽ, nhưng cũng có thể là những các nhóm của chúng, hoặc một cái gì khác, miễn là chúng đại diện cho những dạng thức đầy đủ để có thể được tri nhận như *Gestalten* – một hiện tượng được nghiên cứu rất kỹ trong *Tâm lý học Gestalt*.

đường viền giới hạn nó với những gì không phải là nó, nghĩa là với cái nền (cái bối cảnh) của nó, trong khi cái nền ấy là một vật có thật tồn tại dưới dạng vật chất trong thế giới khách quan nhưng không được tri nhận như vậy khi nó chỉ làm nền cho cái lõi.. Một khác, thuộc tính dễ dàng được cho là một cái gì đó có thể trùu xuất ra khỏi vật thể nhờ tính dàn trải và tính không giới hạn (điều này cũng làm cho thuộc tính trở thành một cái gì đó không phân định được và không đếm được, nghĩa là không phân lập, mang tính chất khối).

Như vậy sự phân biệt giữa vật thể và thuộc tính là một sự phân biệt chủ quan, có tính nhân tạo (do cách nhận thức của con người tạo ra) và trong một chừng mực nào đó mang tính vỡ đoán. Các ngôn ngữ dùng như khác nhau trong cách lựa chọn cách đặt tên cho sự vật. Có cả thảy bốn cách gọi đặt tên cho sự vật:

1. Chỉ gọi tên thuộc tính (chất liệu hay chủng loại)
2. Chỉ gọi tên hình thức (cách tồn tại như một thực thể phân lập)
3. Gọi tổng hợp cả hình thức và thuộc tính bằng một danh từ duy nhất
4. Gọi tách rời hình thức và thuộc tính bằng một danh ngữ có trung tâm là một danh từ đơn vị (chỉ vật) và định ngữ là một danh từ khối (chỉ thuộc tính)

Các ngôn ngữ hình như đều sử dụng cả bốn cách đặt tên cho sự vật, tuy nhiên cũng thể hiện một xu hướng thiên về cách này hay cách kia tùy theo loại hình ngôn ngữ là tổng hợp tính hay phân tích tính. Ngôn ngữ phân tích tính có khuynh hướng gọi tên sự vật theo kiểu phân tích (1, 2, 4) trong khi ngôn ngữ tổng hợp tính có khuynh hướng gọi tên sự vật theo kiểu tổng hợp (3). Điều này dẫn tới sự xuất hiện nhiều “loại từ” và danh từ khối (đặc biệt là những danh từ khối có vẻ như biểu thị những vật thể đếm được) hoặc sự khan hiếm “loại từ”. Do đó trong thuật ngữ “ngôn ngữ có loại từ” dùng như có sự nhầm lẫn. Tất cả các ngôn ngữ đều có “loại từ”, mặc dù trong một vài ngôn ngữ “loại từ” không được từ vựng hóa thành một danh từ mà chỉ là một phụ tố (như trong các ngôn ngữ Bantu).

Vì cách gọi tên sự vật theo kiểu phân tích được dùng trong các “ngôn ngữ có loại từ” đôi khi có thể tạo ra những danh ngữ nặng nề, cho nên người ta hay dùng chỉ một trong hai danh từ tạo thành danh ngữ phân tích tính.

Những điều đã nói trên đưa đến kết quả là tuyệt đại đa số danh từ trong những ngôn ngữ phân tích tính như tiếng Việt hay tiếng Trung đều là danh từ khối, kể cả những danh từ dùng như chỉ những vật đếm được (động vật, thực vật, dụng cụ, v.v.) trong khi các ngôn ngữ tổng hợp như ngôn ngữ Án Âu rất ít có những danh từ khối biểu thị những vật như thế. Các ngôn ngữ phân tích tính được ngữ pháp truyền thống gọi là “ngôn ngữ có loại từ”, nhưng sự phân biệt trong thuật ngữ này quá rạch ròi để có thể phản ánh đúng thực trạng. Hầu như tất cả các ngôn ngữ đều có “loại từ” – chính xác hơn là danh từ tính đếm hay danh từ đơn vị. Đây chỉ là một sự khác nhau về lượng.

Nhưng đáng chú ý hơn cả là danh từ không đếm được trong những ngôn ngữ phân tích tính như tiếng Việt, vốn giống hệt những danh từ tiếng Anh như *cattle, furniture, artillery, thunder, fuzz, poultry*, không phải là tên gọi của những vật thể đếm

được, những thứ được tri giác như những đơn vị, và đây chính là nguyên nhân khiến cho chúng không đếm được và cần có một danh từ đơn vị làm tác tử đơn vị hoá toàn bộ danh ngữ, trong khi những thành phần còn lại của danh ngữ (kể cả “danh từ chính danh”) chỉ làm định ngữ cho nó. Ý kiến mà chúng tôi bênh vực là danh từ khôi thể hiện một thuộc tính – đó là thuộc tính chung loại của sự vật, chứ không phải bản thân sự vật, vốn được thể hiện bằng danh từ đơn vị. Trong số các danh từ đơn vị có cả những từ vẫn được gọi là “loại từ” hoạt động như trung tâm của danh ngữ “biệt loại”.

Trong ngữ pháp nhà trường của tiếng Việt, danh từ với tư cách một từ loại được những tác giả như Lê Văn Lý định nghĩa bằng những tiêu chuẩn phân bố, là những từ được lượng hóa bởi *những, các, mấy, mỗi, từng, một* và có thể được xác định bằng này, ấy, đó. Nếu những tác giả này thật sự dùng những tiêu chuẩn trên trong ngữ pháp của họ, chúng ta chắc đã có một danh sách những danh từ đơn vị, trong đó có đủ những từ được gọi là “loại từ”. Nhưng Lê Văn Lý đã loại trừ một cách tiên nghiệm những từ mà ông đã “biết sẵn” là thuộc nhóm “loại từ”, trong khi danh sách danh từ của ông bao gồm những danh từ khôi không thể được lượng hóa bằng “những chứng tự” “mà chính ông đã nêu lên, nhưng lại cũng có những danh từ đơn vị có thể được dịch sang tiếng Pháp thành danh từ (như *goutte, pièce, morceau, miche, tranche*, v.v.) mặc dầu những từ Việt này tuyệt nhiên không có lấy một chi tiết nào khác các “loại từ” về ngữ pháp và về ngữ nghĩa, kể từ tính “hạn chế” cho đến tính “rỗng nghĩa”

Cách sử dụng “những chứng tự” đã nêu như một tiêu chuẩn định danh là một thủ pháp hợp lý, nhưng nó chỉ được dùng như một cái cớ, và không được tác giả sử dụng thật sự vào công việc phân tích.

Tất cả các danh từ đơn vị của tiếng Việt, kể cả những danh từ được cho là “loại từ” đều tham gia vào phạm trù ngữ pháp về số¹, trong khi danh từ khôi thì không thể. Trong tiếng Việt cũng như trong tiếng Anh, không thể nói là chúng bao giờ cũng có số ít chứ không bao giờ có số nhiều. Những danh từ khôi đếm được như *giày (footwear)* có thể chỉ một chiếc giày, một đôi giày hoặc vài đôi giày tùy ý (so sánh: *nuôi bò (to breed cows / a cow)*, *uống nước (to drink water)*, *sợ sấm (to be afraid of thunder)* hay vì *nuôi một / mấy con bò (to breed a cow / some cows)*, *uống một / mấy ngụm nước (to drink a sip / some sips of water)*, *sợ những tiếng sấm (to be afraid of claps of thunder)*). Nghĩa là nếu muốn biểu thị số, chúng ta phải đơn vị hóa danh ngữ bằng cách dùng *giày* không phải như danh từ trung tâm, mà là như một định ngữ cho một danh từ đơn vị đếm được – đó là khả năng duy nhất để biểu thị số cho những danh ngữ tương tự.

Đây chính là cái kết luận mà việc sử dụng đúng các “chứng tự” mang lại. Nhưng đa số các nhà nghiên cứu lại muốn phủ nhận tính cách danh từ của các danh từ tính đếm và tạo ra khái niệm “danh ngữ biệt loại” đối lập với “danh ngữ không biệt loại”, căn cứ vào việc cho là một số danh từ đơn vị không có nội dung ngữ nghĩa hay có nghĩa trừu tượng hơn và kém vật chất hơn nghĩa của những danh từ chính danh

¹ Số nhiều được đánh dấu bởi *những, các, mấy*; số ít được đánh dấu bởi *một, mỗi, từng* và zero (một danh từ đơn vị (và cả một loại từ nữa) mà không cần có lượng từ đứng trước để biểu thị số ít).

(làm như thế *goutte*, *pièce*, *morceau*, *chose* thì "có nội dung ngữ nghĩa cụ thể, vật chất" hơn). Từ đấy họ kết luận là các danh từ đều đếm được miễn là có loại từ đứng trước, một cách hiểu đưa đến sự phân biệt giữa danh ngữ biệt loại và danh ngữ không biệt loại (Emeneau, 1951). Cách dùng danh từ đơn vị mà không có danh từ khối biểu thị chủng loại hay chất liệu đi kèm là cách dùng tinh lược thông thường (bỏ bối định ngữ đã biết rõ nhờ văn cảnh đi trước). Ngược lại, cách dùng tinh lược danh từ đơn vị (*đi giày*, *nuôi bò*, *uống nước*), rõ ràng là bao hàm một phép cải dung.

Mặt khác, mục đích của bài viết này còn là đưa ra những bằng chứng về cương vị và chức năng thật sự của cái gọi là "loại từ" đối lập với danh từ có vẻ là "chính danh" bằng cách kiểm chứng khả năng kết hợp của chúng với các loại định ngữ.

Sự khác nhau dễ thấy nhất giữa danh từ đơn vị và danh từ khối là danh từ đơn vị có thể được phụ gia bằng bất kỳ định ngữ nào miễn là phù hợp về nghĩa từ vựng, trong khi danh từ khối chỉ có thể được phụ gia bằng một vài loại định ngữ, cụ thể là định ngữ chỉ định và định ngữ hạn định – là những từ mà, ngoài vai trò chỉ xuất, còn có tác dụng thu hẹp ngoại diện của danh ngữ thành một hệ thống nhỏ hơn – một tiểu loại nằm trong cái chủng loại do danh từ khối trấn trụ biểu thị. Danh từ khối của tiếng Việt không thể được phụ gia bằng:

1. Những định ngữ biểu thị nghĩa "duy nhất" như *duy nhất*, *đầu tiên*, *cuối cùng*, *tiếp theo*, *thứ hai*, *kế theo*, v.v.
2. Những định ngữ biểu thị phức số như *đa dạng*, *nhiều loại*, *nhiều*, *hiếm*, *linh tinh*, *lộn xộn*, v.v.
3. Những định ngữ miêu tả, chỉ một vài thuộc tính không có giá trị định nghĩa của một sự vật cụ thể nào đó mà không thu hẹp ngoại diện của danh từ *hữu quan*.
4. Những định ngữ có dạng *tiểu cú* có nghĩa hữu đích hay biểu thị một hành động nhất thời.

Bảng sau đây đưa ra một số ví dụ về những giới hạn đã nêu trên. Phần dịch sang tiếng Anh dùng để đối chiếu và so sánh mức chấp nhận được trong hai thứ tiếng, mong nêu rõ những sự tương đồng cũng như những sự dị biệt.

ĐỊNH NGỮ	MẪU	VÍ DỤ VỚI DANH TỪ KHỐI
ĐỊNH NGỮ có nghĩa "DUY NHẤT"	(không) có...nào a single nhất định a certain kế theo the next cuối cùng the last	*Đêm qua tôi không trông thấy chớp nào (→ một ánh chớp nào) *Idid not see a single lightning last night (→ a single flash of lightning) *Nó chỉ trích thơ nhất định (→ một loại thơ nhất định) ? He quotes only a certain poetry (→ a certain kind of poetry) *Sấm kế theo làm nó giật mình (→ tiếng sấm kế theo) ? The next thunder made him shudder (→ The next clap of thunder. So sánh với the next cattle, the nextdoor cattle) *Tôi mua giày cuối cùng (→ đôi giày cuối cùng) ? I bought the last footwear (→ the last article of footwear)

	thứ hai the second lớn nhất the largest nói trên the just mentioned sau đây the following kế cận neighbouring	*Tôi chơi nhạc thứ hai (\rightarrow bản nhạc thứ hai) ? I played the second music (\rightarrow the second piece of music) *Nó nuôi gia súc lớn nhất ở Y. (\rightarrow bầy gia súc lớn nhất) ? He owns the largest cattle in Y. (\rightarrow the largest drove of cattle) *Nó ngâm thơ nói trên (\rightarrow bài thơ nói trên) ? He read the just mentioned poetry (\rightarrow poem; piece of poetry). So sánh với the above music, the following prose) *Xin mời quý vị nghe nhạc sau đây (\rightarrow bản nhạc sau đây) ? Please listen to the following music (\rightarrow the following piece of music) *Tôi định thuê nhà kế cận (\rightarrow gian/ngôi nhà kế cận) I intend to rent the neighbouring house
ĐỊNH NGỮ có nghĩa "PHỨC SỐ"	khác nhau various linh tinh unmatching đông đúc numerous hiếm hoi rare	*Nó bán đồ gốm khác nhau (\rightarrow nhiều thứ đồ gốm khác nhau) ? I sell various ceramics (\rightarrow various pieces/kinds of ceramics). So sánh với He makes some various furniture; There are different cattle) *Cô ta đeo nữ trang linh tinh (\rightarrow những thứ nữ trang linh tinh) ? She wears unmatching jewelry (\rightarrow unmatching pieces of jewelry) *Tôi nuôi gia cầm đông đúc (\rightarrow một bầy gia cầm đông đúc) ? I bred numerous poultry (\rightarrow a numerous herd of poultry) *Nó bán hết gà vịt hiếm hoi (\rightarrow số gà vịt hiếm hoi) ? They sold the rare poultry they had
ĐỊNH NGỮ MIÊU TẢ	nguy hiểm dangerous xinh xắn pretty to tướng enormous rất đẹp beautiful	*Ở đây có thú săn khá nguy hiểm (\rightarrow những con thú săn khá nguy hiểm) ? We saw there rather dangerous game *Chàng hôn tay xinh xắn của nàng (\rightarrow bàn tay xinh xắn) He kissed her pretty little hand *Họ đưa đến pháo to tướng (\rightarrow những khẩu pháo to tướng) *They brought enormous ordnance (\rightarrow enormous pieces of ordnance) *Hiệu này may áo rất đẹp (\rightarrow một/những cái áo rất đẹp) ¹ This tailor's makes very beautiful gowns
ĐỊNH NGỮ TIỂU CÚ		*Chớp mà anh vừa trông thấy lúc 19 giờ (\rightarrow Ánh chớp) ? The lightning you saw at 19 p.m. (\rightarrow The flash of lightning) *Tôi muốn mua bàn ghế anh vừa đóng (\rightarrow số bàn ghế) I want to buy the furniture you have just made

¹ Hiệu này may áo rất đẹp cũng đúng ngữ pháp nhưng mang nghĩa khác: 'Hiệu này may áo rất khéo', trong đó rất đẹp không thể kết hợp được với danh từ khối áo mà nó là trạng ngữ của động từ may. Muốn cho rất đẹp làm định ngữ phải thêm những cái vào đầu danh ngữ để biểu thị số.

		<p>*Tôi biết cớm đã bắt Joe¹ (→ tên/bọn cớm đã bắt Joe)</p> <p>? I know the fuzz who arrested Joe (→ The cops who arrested Joe)</p> <p>*Gà vịt mà tôi vừa mua ở chợ (→ (Mấy) con gà và (mấy) con vịt)</p> <p>*The poultry I have just bought at the market (→ The chicken(s) and the duck(s) I have just bought)</p>
--	--	---

Một vài sự khác biệt giữa danh từ khôi của tiếng Việt và tiếng Anh trong mối liên kết với những loại định ngữ khác nhau:

Trong khi danh từ khôi của tiếng Việt không thể được phụ gia bằng bốn loại định ngữ, danh từ khôi của tiếng Anh thường như ít nhiều có khả năng này trong những điều kiện nhất định để biểu thị những nét đặc trưng của toàn bộ một chủng loại hay một tập hợp nào đó. Những ví dụ nêu ra những trường hợp trong đó bản dịch tiếng Anh từ những danh ngữ tiếng Việt với danh từ khôi là danh từ trung tâm đã tạo ra những câu hoặc không đúng ngữ pháp hoặc thiếu tự nhiên, hoặc những câu nghe có vẻ đúng đắn với một số người bản ngữ này nhưng lại không xuôi đối với một số người bản ngữ khác, hoặc ít nhất cũng đòi hỏi một văn cảnh đặc biệt để có thể chấp nhận được. Tuy nhiên khó mà không nhận thấy những sự tương đồng rõ nét và có thể nói là bất ngờ giữa hai ngôn ngữ, bất chấp sự khác nhau về loại hình.

Cuối cùng, ngoài những giới hạn trên, cũng cần nêu ra là trong tiếng Việt chỉ có những danh ngữ có trung tâm là danh từ đơn vị mới có thể làm phần thuyết sau vị từ có ý nghĩa “xuất hiện” – và trong một ngôn ngữ “Đề-Thuyết” như tiếng Việt, đây là một chi tiết không thể bỏ qua:

- *Từ trên đỉnh đồi lăn xuống đá hoa cương (→ một tảng đá (hoa cương))
- *From the top of the hill rolled down granit (→ a block of granit)
- *Bên kia sông đã thấy hiện ra kỵ binh Mông cổ (→ một đội kỵ binh Mông cổ)
- ? Beyond the lake appeared Mongol cavalry (→ a detachment of Mongol cavalry)
- *Từ khu vườn vang lại nhạc cổ điển (→ những khúc nhạc cổ điển)
- ? From the garden reached our ears classical music (→ snatches of classical music)

Ta có thể dễ dàng nêu lên những điểm tương đồng giữa những ví dụ của tiếng Việt và tiếng Anh, mặc dù những điểm khác nhau có thể được quan sát trong những trường hợp danh từ khôi của tiếng Việt không có danh từ khôi tương đương trong tiếng Anh, một thứ tiếng biểu thị cùng một thực thể nhưng lại bằng danh từ đếm được. Cũng thú vị khi nhận thấy rằng ngay cả khi chúng có danh từ khôi tương đương trong tiếng Anh thì danh từ khôi tiếng Anh vẫn dễ dàng kết hợp với các định ngữ đang xét hơn là danh từ khôi tương đương trong tiếng Việt, đặc biệt là những danh từ biểu thị tổ

¹ Câu này đúng ngữ pháp nếu cụm từ *cớm đã bắt Joe* là câu chèm (Tôi biết là cớm đã bắt Joe), chứ không phải là một danh ngữ với mệnh đề quan hệ làm định ngữ.

hợp hay tập hợp. Chỉ khi danh từ khôi biểu thị một hiện tượng phân lập theo một chiều nào đó (ví dụ: *lightning*, *fuzz*, *artillery*) thì sự tương đương mới tỏ ra đầy đủ.

Một tác giả khác, Nguyễn thị Ly Kha (1998), đã tìm ra những kết quả tương đương khi so sánh tiếng Việt với tiếng Quan thoại, mặc dù trong tiếng Quan thoại “loại từ” thường như không hoàn toàn phù hợp với sự phân tích của chúng tôi về những danh ngữ “có loại từ” với danh từ đơn vị hay danh từ tính đếm làm trung tâm – trong những danh ngữ “có loại từ” của tiếng Quan thoại, danh từ khôi được cho là trung tâm của danh ngữ, được đặt sau “loại từ”, trong khi loại từ có vẻ liên kết với số từ tạo thành một khôi như một cụm từ định lượng (tuy nhiên trong tiếng Hán cổ, “loại từ” thường đi sau danh từ khôi được biệt loại, nghĩa là chiếm một vị trí thường xuyên được phân cho từ trung tâm của ngữ đoạn).

Kết luận mà chúng tôi muốn đưa ra ở đây là trong những ngôn ngữ có “loại từ”, cho dù chúng có thuộc loại nào đi nữa thì “loại từ”, hay từ tính đếm, về phương diện ngữ pháp là một danh từ đơn vị làm trung tâm cho cả danh ngữ và có chức phận danh từ, cho dù về nguồn gốc chúng (không có danh từ tính đếm đi kèm) là một danh ngữ, một động ngữ hay một tính ngữ và về phương diện ngữ nghĩa chúng biểu thị một vật như để đối lập với thuộc tính được biểu thị bởi danh từ khôi, là một danh từ luôn làm định ngữ trong danh ngữ “có loại từ” để làm nổi bật danh từ đơn vị mà nó phụ nghĩa. Những hạn chế có tính chất chọn lọc của hai loại danh từ dùng với các loại định ngữ cung cấp cho chúng ta thêm dẫn chứng về kết luận này.

Khái niệm “loại từ” là kết quả của một sự ngộ nhận mà nhiều tác giả không còn mắc phải nữa. M.A.K. Halliday (1985) và những người đi theo hướng của ông (như Downing và Locke, 1995) đã dùng thuật ngữ này để đề cập tới một chức năng ngữ pháp hoàn toàn khác, đó là chức năng của một định ngữ hạn định (theo đó *race “đua”* trong *race horse* là một “loại từ”). Nhưng trong khi làm như vậy, họ thường như không nắm bắt được thực chất của sự hiểu sai mà họ đã phát hiện ra. Trong những bài viết của họ, họ gọi cái mà ngữ pháp truyền thống mệnh danh là “loại từ” là “sự đo lường” (measure), chứ không phải như một sự vật. Trong quan niệm của họ chỉ có danh từ khôi theo sau “sự đo lường” mới là một sự vật. Điều này có thể đúng với những danh ngữ kiểu như *a pack of cards* ‘một hộp bài’ (“vật chứa” và “vật được chứa”), chứ không với những danh ngữ kiểu như *a flash of lightning* ‘một tia chớp’, là loại danh ngữ chiếm tuyệt đại đa số trong tiếng Việt.

Chúng tôi hy vọng những gì vừa được xem xét bên trên có thể đưa ra một nét chung giữa quan điểm của họ và của chúng tôi. Theo ý kiến của họ, chính danh từ đơn vị là danh từ biểu thị “vật”; và nếu chúng ta đồng ý với cái mà Halliday và những người đi theo hướng của ông gọi bằng thuật ngữ “loại từ”, thì chính danh từ khôi là danh từ đại diện cho loại từ, là định ngữ khắc họa loài hay chủng loại mà thực thể do danh từ đơn vị làm trung tâm biểu thị phụ thuộc vào, như trong danh ngữ *con mèo* (một động vật thuộc chủng loại *mèo*).

T H Ủ M Ủ C

- 1.Allan K. 1980. Nouns and Countability. Lang. 53, No.2, 541-557
- 2.Cao Xuân Hạo 1988, The Count/Mass Distinction in Vietnamese and the Concept of "Classifier". *Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung* 41 Berlin, S.38-47
- 3.Downing A. & Locke P. 1994. A University Course of English Grammar. New York – London : Phoenix
- 4.Emeneau M.B. 1951. Studies in Vietnamese (Annamese) Grammar . Berkeley & Los Angeles.
- 5.Halliday M. A. K. 1994. An Introduction to Functional Grammar. Second Edition. London : Arnold.
- 6.Lê Văn Lý 1948. Le parler Vietnamien. Paris : Hương Anh.
- 7.Nguyễn Thị Ly Kha 1998. Danh từ Khối trong tiếng Việt (so sánh với tiếng Hán). Luận văn Cao học Ngữ văn (*Mass Nouns in Vietnamese and Modern Chinese. MA Dissertation*)
- 8.Nguyễn Việt Thu 2000. Tính [\pm Đếm được] trong Danh từ (so sánh tiếng Anh và tiếng Việt). Luận văn Cao học Ngữ văn (*Noun Countability in Vietnamese and in English. MA Dissertation*)